

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΩΝ ΔΙΑΣΤΑΣΕΩΝ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ «ΑΠΟ ΤΟ ΑΓΡΟΚΤΗΜΑ ΣΤΟ ΠΙΑΤΟ» ΤΗΣ ΕΕ

Προτάσεις της κοινωνίας των πολιτών, Σεπτέμβριος 2020

Η Στρατηγική «Από το αγρόκτημα στο πιάτο» περιλαμβάνει την ενότητα «Προωθώντας την Παγκόσμια Μετάβαση», που αφορά στις προεκτάσεις της εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η μέριμνα για αυτή τη διάσταση είναι υψίστης σημασίας, όχι μόνο διότι οι προκλήσεις που φιλοδοξεί να αντιμετωπίσει η Στρατηγική έχουν παγκόσμιο χαρακτήρα (κλιματική αλλαγή, απώλεια βιοποικιλότητας, επιπτώσεις στη δημόσια υγεία, καλή μεταχείριση των ζώων, αξιοπρεπές εισόδημα αγροτών, κλπ.) και συνεπώς καλούν για συντονισμένες προσπάθειες της διεθνούς κοινότητας, αλλά, επιπλέον, διότι το σύστημα γεωργίας και τροφίμων της Ευρώπης οδηγεί σε επιπτώσεις και εκτός των συνόρων της που πρέπει να αντιμετωπιστούν. Άλλα σημεία της Στρατηγικής αφορούν σε τρίτες χώρες, παρότι αυτό δεν γίνεται ρητώς. Η θεώρηση δε, των παγκόσμιων ζητημάτων δεν γίνεται με σφαιρικό τρόπο και είναι αρκετά σύντομη, πράγμα που δεν αντανακλά με σαφήνεια τη σπουδαιότητα και τις επιπτώσεις των πολιτικών γεωργίας και τροφίμων της ΕΕ εκτός Ευρώπης.

Και ενώ η προτεινόμενη Στρατηγική είναι στη σωστή κατεύθυνση και θίγει κάποιες από τις επείγουσες προκλήσεις των συστημάτων γεωργίας και τροφίμων σε παγκόσμιο και ευρωπαϊκό επίπεδο, στοχεύει πρωτίστως να καταστήσει της ευρωπαϊκές αγροτικές επιχειρήσεις ανταγωνιστικές στην παγκόσμια αγορά. Τούτο, ωστόσο, έρχεται σε αντίφαση με την πρόθεση της Ευρώπης να μειώσει το κλιματικό της αποτύπωμα¹, ενώ αντιτίθεται στις ολοένα αυξανόμενες πρωτοβουλίες και απαιτήσεις για υγιεινά και διαφοροποιημένα τρόφιμα, διαθέσιμα μέσω μικρότερων αλυσίδων εφοδιασμού.² Η Στρατηγική «Από το αγρόκτημα στο πιάτο» δεν ανοίγει το δρόμο για την αναθεώρηση των διεθνών εμπορικών σχέσεων που θα καταστήσει τα συστήματα τροφίμων βιώσιμα και δίκαια, ούτε αντιμετωπίζει τη μεγάλη συγκέντρωση που παρατηρείται στις αγορές και τις εξωγενείς επιπτώσεις των συστημάτων τροφίμων, ενώ από την παγκόσμια διάστασή της απουσιάζουν δομημένες προτάσεις για την πραγμάτωση του δικαιώματος για επαρκή διατροφή ή για την εφαρμογή της «Διακήρυξης για τα δικαιώματα των αγροτών και άλλων ατόμων που εργάζονται σε αγροτικές περιοχές» των Ηνωμένων Εθνών. Επιπλέον, δεν υιοθετεί μέτρα για τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας τους σε παγκόσμιο επίπεδο, δεν μεριμνά για το εισόδημα των μικροκαλλιεργητών που αποτελούν μέρος των διεθνών αλυσίδων διανομής τροφίμων, ούτε εγγυάται ότι η αρχή της προφύλαξης θα ενσωματωθεί σε όλα τα πρότυπα ασφαλείας τροφίμων.

Η παρούσα αναφορά φιλοδοξεί να αναλύσει τα ζητήματα αυτά και να αναδείξει με ποιο τρόπο η εξωτερική διάσταση της Στρατηγικής «Από το αγρόκτημα στο πιάτο» θα μπορούσε να επεκταθεί ώστε να οδηγήσει σε μια αποτελεσματική και πολυπόθητη παγκόσμια δίκαιη μετάβαση προς βιώσιμα και χωρίς αποκλεισμούς αγροδιατροφικά συστήματα.³ Καλούμε την ΕΕ να ενισχύσει την προσέγγισή της στα παγκόσμια ζητήματα όσο διαρκεί η διαβούλευση της Στρατηγικής και μέχρι να εγκριθεί από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, αλλά και κατά την εφαρμογή της.

¹ Οι εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών ευθύνονται για πάνω από το 20% των ιδίων εκπομπών CO2 στην ΕΕ (δες EP Briefing, Economic assessment of Carbon Leakage and Carbon Border Adjustment, Απρίλιος 2020). Τα στοιχεία δεν αφορούν ειδικά στις εισαγωγές αγροδιατροφικών προϊόντων (ή τις εξαγωγές τους), ωστόσο, σηματοδοτούν τη σπουδαιότητα της διερεύνησης των διεθνών επιπτώσεων του εμπορίου τροφίμων και της γεωργίας στο περιβάλλον, ώστε να λαμβάνονται μετά λόγου γνώσεως οι αποφάσεις για το αν θα πρέπει να ενθαρρύνεται ένα Ευρωπαϊκό μοντέλο γεωργίας που να προσανατολίζεται προς τις εξαγωγές ή όχι.

² European Parliament, Briefing: Short food supply chains and local food systems in the EU, 2016, [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2016/586650/EPRS_BRI\(2016\)586650_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2016/586650/EPRS_BRI(2016)586650_EN.pdf); Opinion of the European Economic and Social Committee on Promoting short and alternative food supply chains in the EU <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=OJ:C:2019:353:FULL&from=EN> Έρευνα του Ευρωπαϊκού Βαρόμετρου το 2019 έδειξε ότι η

πιο σημαντική παράμετρος των Ευρωπαίων για την αγορά τροφίμων είναι η προέλευσή τους (53%),

https://www.efsa.europa.eu/sites/default/files/corporate_publications/files/Eurobarometer2019_Food-safety-in-the-EU_Full-report.pdf

³ Για το ευρύτερο όραμα της κοινωνίας των πολιτών για βιώσιμα αγροδιατροφικά συστήματα στην Ευρώπη βλ. https://www.foeeurope.org/sites/default/files/agriculture/2017/csos_common_statement_on_european_agricultural_policies.pdf και <http://www.ipes-food.org/pages/CommonFoodPolicy>

Η ανάλυση και οι συστάσεις που ακολουθούν έχουν αναπτυχθεί για την επίτευξη αυτού του στόχου και αφορούν στις ακόλουθες επτά ενότητες δράσης που ορίζονται στη Στρατηγική «Από το αγρόκτημα στο πιάτο»:

1. Αξιοποίηση διεθνών συνεργασιών για την ανάπτυξη βιώσιμων συστημάτων τροφίμων στις χώρες-εταίρους
2. Αξιοποίηση της εμπορικής πολιτικής της ΕΕ για την επίτευξη στόχων στα τρόφιμα και τη γεωργία
3. Προτεινόμενη νομοθεσία που να διασφαλίζει πως όλα τα αγαθά εντός της αγοράς της ΕΕ παράγονται χωρίς να παραβιάζονται ανθρώπινα δικαιώματα και να αποψιλώνονται δάση
4. Νομοθεσία που ενισχύει τη θέση των αγροτών, των συνεταιρισμών τους και των ενώσεων παραγωγών στην αλυσίδα διανομής τροφίμων
5. Μηδενική ανοχή στη μη βιώσιμη αλιεία
6. Να προωθήσει η ΕΕ την παγκόσμια μετάβαση προς βιώσιμα συστήματα τροφίμων σε διεθνή κλίμακα
7. Νομοθετικό πλαίσιο για τα βιώσιμα συστήματα τροφίμων

1. Διεθνείς συνεργασίες που αναπτύσσουν βιώσιμα συστήματα τροφίμων στις χώρες-εταίρους

Η Στρατηγική «Από το αγρόκτημα στο πιάτο» δεσμεύεται να εστιάσει σε διεθνείς συνεργασίες έρευνας και καινοτομίας στον τομέα των τροφίμων δίνοντας ιδιαίτερη προσοχή στην προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και τον περιορισμό της, την αγροοικολογία, τη βιώσιμη διαχείριση και διοίκηση εδαφών, την ανθεκτικότητα, τις δίκαιες και χωρίς αποκλεισμούς αλυσίδες αξιών, και την πρόληψη και αντιμετώπιση διατροφικών κρίσεων. Οι ενώσεις μας στηρίζουν πλήρως όλες αυτές τις περιοχές παρεμβάσεων και την ενσωμάτωσή τους στον προγραμματισμό του προϋπολογισμού του 2021-2027 (Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο-MFF) ως προτεραιότητες με γνώμονα τα ανθρώπινα δικαιώματα, τα φύλα, την ειρήνη και την ασφάλεια. Επιπλέον, εκτιμούμε τη δέσμευση να αντιμετωπιστούν τα ειδικά προβλήματα σε κάθε περιοχή του πλανήτη. Η ρητή αναφορά στην αγροοικολογία είναι ιδιαίτερα σημαντική για τη στήριξη των αγροτών που έχουν ήδη προβεί στη μετάβαση ή επιθυμούν να την κάνουν. Ωστόσο, μας λυπεί ιδιαίτερα η πλήρης απουσία αναφοράς στους κατόχους μικρών αγροτικών εκμεταλλεύσεων και στους μικροπαραγωγούς

τροφίμων, καθώς και της ανάγκης να ηγούνται ανάλογων παρεμβάσεων, αλλά και να είναι στο επίκεντρό τους.

Η ΕΕ οφείλει να αξιοποιεί διεθνείς συνεργασίες προκειμένου να αναπτύσει βιώσιμα συστήματα τροφίμων στα κράτη-εταίρους. Προς την επίτευξη αυτού του στόχου, η σχετική χρηματοδότηση θα πρέπει να είναι μεγάλη, ώστε να καλύπτει επαρκώς ουσιαστικές παρεμβάσεις στις χώρες αυτές. Σύμφωνα με το τρέχον MFF (2014-2020), η επισιτιστική ασφάλεια και η βιώσιμη γεωργία αποτελούν τομείς προτεραιότητας της στήριξης της ΕΕ σε πάνω από 60 χώρες, έχει εξασφαλιστεί δε χρηματοδότηση πάνω από 8.8 δις Ευρώ. Η ΕΕ οφείλει να διατηρήσει το αντίστοιχο επίπεδο για το 2021-2027, αλλά και να το ξεπεράσει, καθώς οι επιπτώσεις της Covid-19 στην πείνα στο νότιο ημισφαίριο αναμένεται να είναι τεράστιες.⁴ Η στήριξη θα πρέπει να στοχεύει συγκεκριμένα στις ανάγκες αγροτισσών μικρής κλίμακας και των μικροπαραγωγών τροφίμων.

⁴ Oxfam (2020), The hunger virus: how COVID-19 is fuelling hunger in a hungry world <https://www.oxfam.org/en/research/hunger-virus-how-covid-19-fuelling-hunger-hungry-world>; Action Aid (2020), Right to Food, Farmers' Rights & COVID-19. Policy priorities and a call to action <https://actionaid.org/publications/2020/right-food-farmers-rights-covid-19#downloads>.

2. Αξιοποίηση της εμπορικής πολιτικής της ΕΕ για την επίτευξη στόχων στα τρόφιμα και τη γεωργία

Αγρότισσες στο Buzi. Οι πρόσφατες πλημμύρες στην επαρχία Sofala της Μοζαμβίκης άφησαν πάνω από 70.000 πληγέντες. Έναν χρόνο αργότερα, ο κυκλώνας Idai, κατέστρεψε ξανά σοδείες και σπίτια, 2020. Φωτογραφία: Daniel Jukes/ActionAid

2.1. Επανεξέταση της εξαγωγικής κατεύθυνσης των αγροτικών πολιτικών της ΕΕ

Η Στρατηγική «Από το αγρόκτημα στο πιάτο» δεν δεσμεύεται να αποφύγει ασυμφωνίες μεταξύ των στόχων της νέας αυτής στρατηγικής της ΕΕ και των πολιτικών της στο διεθνές εμπόριο. Όπως συζητούνται τώρα, οι συμφωνίες ελεύθερου εμπορίου εξυπηρετούν πρωτίστως την παραγωγή αγαθών σε μεγάλη κλίμακα, που οδηγεί συνήθως σε βιομηχανικές μονοκαλλιέργειες εις βάρος των μικρών και μεσαίων αγροτών και της αγροοικολογικής μετάβασης, καθώς και της τοπικής επεξεργασίας και μεταποίησης. Έχει πλέον καταστεί επείγον να βρεθούν τρόποι οι συμφωνίες και οι κανόνες του εμπορίου να ενισχύουν περισσότερο τη μετάβαση προς πιο βιώσιμα συστήματα γεωργίας και τροφίμων και να στηρίξουν αντί να βλάψουν τις τοπικές αλυσίδες εφοδιασμού, καθώς προσδίδουν αξία σε παραγωγούς, εργάτες γης και άλλους παράγοντες, τόσο στις αναπτυσσόμενες χώρες, όσο και στην Ευρώπη. Μας λυπεί δε, η απουσία

αναφοράς στην ανάγκη για μετρήσεις του αντίκτυπου των συμφωνιών εμπορίου και επενδύσεων στο φύλο των αγροτών, που θα πρέπει να γίνονται τόσο πριν, όσο και μετά την εφαρμογή κάποιας συμφωνίας (ex-ante και ex-post). Τέτοιου είδους εκθέσεις συμβάλλουν στη μείωση του κινδύνου της υποβίβασης των τοπικών συστημάτων τροφίμων και των προμηθειών τους, ενώ δίνουν προτεραιότητα στην εγχώρια παραγωγή και στα παραδοσιακά προϊόντα των τοπικών κοινωνιών.

Οι εξαγωγές της ΕΕ συνεχίζουν να υποσκάπτουν τη θέση παραγωγών και μονάδων επεξεργασίας σε πολλούς τομείς και αρκετές περιοχές του αναπτυσσόμενου κόσμου. Για παράδειγμα, η ΕΕ κατακλύζει τις αγορές της Δυτικής και Νοτίου Αφρικής με φτηνά γαλακτοκομικά προϊόντα, ζημιώνοντας έτσι τους τοπικούς παραγωγούς.⁵ Επιπλέον, οι εξαγωγές πουλερικών της ΕΕ συρρικνώνουν τα εισοδήματα των Αφρικανών παραγωγών. Η τάση αυτή δεν περιορίζεται στα γαλακτοκομικά και το κρέας: Οι εξαγωγές της ΕΕ σε επεξεργασμένα δημητριακά, προϊόντα ανθοκομίας, φασόλια και όσπρια, θέτουν σε κίνδυνο μακροχρόνιες επενδύσεις στη διαρθρωτική ανάπτυξη και στη δημιουργία θέσεων εργασίας στην Αφρική.⁶

⁵ Λόγω της σημαντικής αύξησης του πληθυσμού και την ανάπτυξη μιας ανθηρής μεσαίας τάξης στη Δυτική Αφρική, αυξάνεται και η ζήτηση των γαλακτοκομικών προϊόντων. Οι τοπικοί παραγωγοί γαλακτοκομικών που δεν τυχάνουν στήριξης αδυνατούν να ανταποκριθούν στην αύξηση της ζήτησης και δεν μπορούν να ανταγωνιστούν τις ισχυρές ξένες εταιρίες που έχουν αυξήσει τις εξαγωγές τους στην περιοχή. Οι κυβερνήσεις των χωρών δεν επενδύουν αρκετά στην ανάπτυξη και την υποστήριξη τοπικών παραγωγών και αγορών. Οι ευρωπαϊκές εταιρίες εξαμεταλλεύονται το γεγονός, ιδιαίτερα μετά την άρση των δασμών της ΕΕ το 2015. Ο μεγάλος όγκος των εισαγωγών είναι αποβουτυρωμένο γάλα σε σκόνη στο οποίο προσθέτουν λίπος. Η εισαγωγή αυτού του προϊόντος χαμηλής ποιότητας είναι 30% φτηνότερη από το πλήρες γάλα σε σκόνη, ενώ διανομή και αποθήκευσή του είναι σχετικά εύκολη και ιδιαίτερα οικονομική. Ηεσπρρασία « Mon lait est local » (το γάλα μου είναι ντόπιο) που λάνσασαν οι παραγωγοί της Δυτικής Αφρικής και ομάδες της κοινωνίας των πολιτών το 2018, αύξησε την ευαισθητοποίηση πάνω στο ζήτημα, προωθώντας παράλληλα την τοπική παραγωγή γαλακτοκομικών καθώς η ανάγκη στήριξης των τοπικών αγορών και της μη εξάρτησης σε εισαγόμενα προϊόντα είναι μεγάλη. Δες περισσότερα στον ιστότοπο της εκστρατείας στο: <http://monlaitestlocal.africa/?lang=en>

⁶ Ανθολογία του Δρ Paul Goodison (www.epamonitoring.net) για την ACT Alliance EU πάνω στην εξέλιξη του εμπορίου, μελλονικά ζητήματα του αγροδιατροφικού τομέα και τις εμπορικές σχέσεις της ΕΕ παρουσιάστηκε στο φόρουμ GFFA - Global Forum for Food and Agriculture, στις 16 Ιανουαρίου 2020, στο Βερολίνο, στη συζήτηση του πάνελ ειδικών 4 «Soy from Brazil, chicken scraps to Africa – which rules on sustainability and protection do multilateral and bilateral trade agreements with developing countries need?». Οργάνωση, Bread for the World και German Forum on Environment and Development ([link](#)).

Η αύξηση των εισαγωγών αντανάκλα την ανεπάρκεια των χωρών του αναπτυσσόμενου κόσμου να επενδύσουν στην εγχώρια παραγωγή τροφίμων και να επισιτίσουν τους ολοένα αυξανόμενους πληθυσμούς των πόλεων τους. Πέραν τούτου, δημιουργούν αθέμιτο ανταγωνισμό μεταξύ των παραγωγών του αναπτυσσόμενου κόσμου και των επιδοτούμενων συστημάτων γεωργίας της Ευρώπης, τα οποία καλούνται να ανταγωνιστούν.⁷

Κρίνεται απαραίτητο να εξεταστεί εκ νέου ο απώτερος στόχος της πολιτικής εμπορίου της ΕΕ, δηλαδή η διαρκής αύξηση του όγκου των εμπορικών συναλλαγών: Οι πολιτικές αυτές οφείλουν να συμβάλλουν σε ένα μοντέλο οικονομίας που να βοηθά την ευημερία των ανθρώπων και του πλανήτη. Σε αυτό το πλαίσιο, οι πόροι της ΕΕ για την εμπορία αγροτικών προϊόντων και τροφίμων θα πρέπει να κατευθύνεται ρητώς προς την προώθηση των μικρών αλυσίδων διανομής και των αγορών τοπικών παραγωγών, ώστε να στηρίξουν τα τοπικά συστήματα εντός της ΕΕ αντί να προωθούν τα ευρωπαϊκά αγροδιατροφικά προϊόντα στο εξωτερικό. Θα πρέπει επίσης όλες οι τρέχουσες προωθητικές ενέργειες εξωτερικού να εγγυώνται πως δεν έχουν αρνητικές επιπτώσεις στους μικροκαλλιεργητές της ΕΕ, ούτε στο βιοπορισμό των μικροκτηματιών των αναπτυσσόμενων χωρών, έχοντας ως γνώμονα τη συνεκτική πολιτική της ΕΕ για την ανάπτυξη.

Η ΕΕ θα πρέπει να προσθέσει διατάξεις που αφορούν στις νομικές υποχρεώσεις της διατήρησης της αρχής της προφύλαξης, συμπεριλαμβανομένων υγειονομικών και φυτοϋγειονομικών μέτρων που θα εξασφαλίζουν τον ανώτερο βαθμό προστασίας της υγείας και του περιβάλλοντος.

Η Στρατηγική «Από το αγρόκτημα στο πιάτο» οφείλει να προχωρήσει στην αναθεώρηση των υπαρχουσών συμφωνιών επενδύσεων και εμπορίου, ώστε να επιβεβαιωθεί ότι δεν βλάπτουν τοπικούς παραγωγούς, αλλά αντίθετα, ενισχύουν τις μικρές αλυσίδες εφοδιασμού που διατηρούν τα οφέλη για αγρότες και εργάτες γης, τόσο στην Ευρώπη, όσο και στις αναπτυσσόμενες χώρες.

Τυχόν τροπολογίες ή επαναδιαπραγματεύσεις εμπορικών συμφωνιών οφείλουν να καταργούν τις προβλέψεις επίλυσης διαφορών μεταξύ επενδυτών και κράτους (ISDS), ενώ θα πρέπει να καταργηθούν και οι τρέχουσες

συμβάσεις με ISDS, ώστε οι διατάξεις με ισχύ και μετά τον τερματισμό της σύμβασης να μην επιτρέπουν ακόλουθη εκδίκαση. Οι ISDS θα πρέπει να απαγορευτούν σε όλες τις μορφές τους και δια παντός.

Η ΕΕ οφείλει να αναθεωρήσει την εμπορική πολιτική της σε σχέση με τα πνευματικά δικαιώματα, την προστασία των επενδυτών (ιδιαίτερα σε ζητήματα συμβάσεων γαιών), και τις προμήθειες του δημοσίου που επιβάλλονται σε χώρες-εταίρους, ώστε να προστατεύουν και να προωθούν τα δικαιώματα των μικρών αγροτών και παραγωγών τους, καθώς και το δικαίωμα στη σίτιση του πληθυσμού τους. Μια τέτοια αναθεώρηση θα πρέπει να αποτελεί μέρος της άσκησης εφαρμογής της παγκόσμιας διάστασης της Στρατηγικής «Από το αγρόκτημα στο πιάτο».

Η Στρατηγική αναφέρει ότι η ΕΕ «θα ενσωματώσει τη συνεκτικότητα για τη βιώσιμη ανάπτυξη σε όλες τις πολιτικές της». Αυτή η δέσμευση θα πρέπει να διέπει και τις πολιτικές εμπορίου και επενδύσεων, συνεπώς η ΕΕ οφείλει να ιδρύσει ένα παρατηρητήριο που θα ελέγχει και θα επισημαίνει τις εν δυνάμει και πραγματικές αρνητικές συνέπειες των εξαγωγών των τροφίμων της σε αγρότες και παραγωγούς μικρής κλίμακας στις αναπτυσσόμενες χώρες, αλλά και τις βλαβερές επιπτώσεις της εισαγωγής τροφίμων στην ΕΕ στους μικροπαραγωγούς της Ευρώπης.

2.2. Οφέλιμα κεφάλαια για το εμπόριο και τη βιώσιμη ανάπτυξη

Η Στρατηγική «Από το αγρόκτημα στο πιάτο» προτείνει την ενσωμάτωση κεφαλαίων για το εμπόριο και τη βιώσιμη ανάπτυξη (EBA) σε όλες τις διμερείς εμπορικές συμφωνίες της ΕΕ και την καλύτερη εφαρμογή και ενίσχυσή τους μέσω του διορισμού ενός Επικεφαλής Επιβολής Εμπορικών Συμφωνιών στη Γενική Διεύθυνση Εμπορίου. Καταρχάς, EBA υπάρχουν ήδη σε όλες τις εμπορικές συμφωνίες της ΕΕ⁸, όμως, δεν έχουν νομική ισχύ.⁹ Δεύτερον, **δεν αντιμετωπίζουν τις βλαβερές συνέπειες της ίδιας της συμφωνίας** στα ανθρώπινα δικαιώματα και το περιβάλλον (π.χ. αρκετές διατάξεις βλάπτουν τα δικαιώματα των αγροτών στους σπόρους και τη γη τους ή προωθούν την επέκταση της μονοκαλλιέργειας που ζημιώνει πληθυσμούς εξαρτώμενους από τα δάση· πιθανώς να υποβιβάζουν ακόμα και τη δύναμη κυβερνήσεων να νομοθετούν).

⁷ IPES-Food, Towards a Common Food Policy, http://www.ipes-food.org/_img/upload/files/CFP_FullReport.pdf

⁸ Δες το αποθετήριο πηγών για το εμπόριο και τη βιώσιμη ανάπτυξη στην ΕΕ, ιστοσελίδα του Πανεπιστημίου του Warwick: <https://warwick.ac.uk/fac/soc/law/research/centres/chrp/governance/resources>.

⁹ Fern (2020) Pushing EU Trade in the Right Direction?, <https://www.fern.org/news-resources/pushing-eu-trade-in-the-right-direction-2143/>

Συνεπώς δεν αρκούν τα ΕΒΑ για να αντιμετωπιστούν οι πολλές προκλήσεις, σχετικές με τις αρνητικές επιπτώσεις του εμπορίου και των πολιτικών επενδύσεων.¹⁰

Κορυφαίες εταιρίες που εδρεύουν συνήθως σε πλούσιες χώρες, συμπεριλαμβανομένων και πολλών κρατών μελών της ΕΕ, διατηρούν την αξία και τον πλούτο που παράγεται στις εφοδιαστικές αλυσίδες τους. Οι αναπτυσσόμενες χώρες είναι τελευταίες στην αλυσίδα αξιών και συχνά ανταγωνίζονται η μια την άλλη σε επενδύσεις διατηρώντας χαμηλούς τους μισθούς και χαλαρώνοντας την εργατική νομοθεσία.¹¹ Ειδικά στον αγροδιατροφικό τομέα, η υπερβολική συγκέντρωση των αγορών και οι ανισοροπίες ισχύος είναι εμφανείς.¹²

Η ΕΕ θα πρέπει να ενσωματώσει περιβαλλοντικούς και κοινωνικούς στόχους με έναν εμπεριστατωμένο και ολιστικό τρόπο σε όλες τις διατάξεις των εμπορικών συμφωνιών και πέρα των ΕΒΑ και να εξασφαλίσει ότι καμιά διάταξη της συμφωνίας δεν υποβιβάζει τους στόχους και τις προδιαγραφές που ορίζονται στο ΕΒΑ.

Η ΕΕ θα πρέπει να διασφαλίσει αποτελεσματικές εκτιμήσεις των εμπορικών συμφωνιών, τόσο σε επίπεδο ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ισότητας φύλων, όσο και σε επίπεδο επίδρασης στο περιβάλλον. Αυτές πρέπει να γίνονται τόσο πριν όσο και μετά την εφαρμογή μιας συμφωνίας (ex-ante και ex-post) και με επαρκή περιθώρια χρόνου που να επιτρέπουν την τροποποίηση της σύμβασης.

Η ΕΕ πρέπει να ενισχύσει τον μηχανισμό επιβολής των ΕΒΑ. Η κοινωνία των πολιτών στην Ευρώπη και στις χώρες-εταίρους μπορεί να παίξει σημαντικό και αποτελεσματικό ρόλο στην εγρήγορση για φαινόμενα παραβίασης ανθρωπίνων δικαιωμάτων και καταστροφής του περιβάλλοντος.

Η ΕΕ θα πρέπει να υποστηρίξει ευπρεπείς αποδοχές και συνθήκες εργασίας για όλους τους εργάτες γης σε όλες τις αλυσίδες διανομής μέσω

της υιοθέτησης μιας ισχυρής υποχρεωτικής νομοθεσίας δέουσας επιμέλειας και της εγγύησης πως όλα τα προϊόντα στην αγορά της ΕΕ είναι ελεύθερα παραβιάσεων ανθρωπίνων δικαιωμάτων ή αποψίλωσης δασών.

Οι προτάσεις της κοινωνίας των πολιτών σχετικά με τις προτεραιότητες θα πρέπει να αντανακλώνται στα ετήσια σχέδια δράσης των ΕΒΑ που ετοιμάζει η Επιτροπή. Θα πρέπει να επικαιροποιούνται συχνά και να παρουσιάζονται στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Η εφαρμογή τους πρέπει να είναι χωρίς αποκλεισμούς και διαφανής, ενώ δεν πρέπει να παραχωρείται μόνο στα όργανα των Ηνωμένων Εθνών, αλλά να περιλαμβάνει έργα υπό την ηγεσία των ίδιων των αγροτών και της κοινωνίας των πολιτών.

2.3. Εξασφάλιση δεσμεύσεων τρίτων χωρών για τη συμμόρφωση στα Ευρωπαϊκά πρότυπα όταν εξάγουν αγροδιατροφικά προϊόντα προς την ΕΕ

Σύμφωνα με τη Στρατηγική «Από το αγρόκτημα στο πιάτο», η εμπορική πολιτική της ΕΕ θα πρέπει να συμβάλλει στην εξασφάλιση δεσμεύσεων τρίτων χωρών σχετικά με την καλή μεταχείριση των ζώων, τη χρήση φυτοφαρμάκων¹³ και την αντιμετώπιση της μικροβιακής ανοχής. Η Στρατηγική υπογραμμίζει επιπλέον, πως «τα εισαγόμενα είδη θα πρέπει να συνεχίζουν να συμμορφώνονται με τις σχετικές διατάξεις και τα πρότυπα της ΕΕ».

Δυστυχώς, οι κανονισμοί της ΕΕ δεν διέπουν όλα τα εισαγόμενα αγαθά (π.χ. τα περισσότερα πρότυπα ορθής μεταχείρισης ζώων), η δε Στρατηγική εμμένει στη συνέχιση της υπάρχουσας προσέγγισης και στα «ελαστικά» πρότυπα, άρα δεν δεσμεύεται να διορθώσει την κατάσταση. Πάραυτα, τονίζει την ανάγκη αυστηροποίησης των κανόνων εισαγωγής προϊόντων με φυτοφάρμακα που έχουν απαγορευτεί στην Ευρώπη. Επισημαίνει δε, τη νέα νομοθεσία για τα κτηνιατρικά φάρμακα που πρόκειται να τεθεί σε ισχύ και που αφορά στις εισαγωγές μερικοί (απαγόρευση χρήσης αντιβιοτικών που αυξάνουν τη σοδειά και κατάλογος βασικών αντιβιοτικών).

Η ΕΕ οφείλει να διασφαλίζει πως τα προϊόντα που εισάγονται στην ΕΕ ή εξάγονται από αυτήν

¹⁰ UNCTAD (2017) The New Way of Addressing Gender Equality Issues in Trade Agreements: Is it a True Revolution?, https://unctad.org/en/PublicationsLibrary/presspb2017d2_en.pdf επίσης, CONCORD, Women's Rights and Trade, Time for a Radical Shift, 2018, https://concordeurope.org/wp-content/uploads/2018/06/CONCORD_Trade_Gender_2018_online.pdf ;

ActionAid (2018) Towards Gender-just Trade, https://www.actionaid.org.uk/sites/default/files/publications/from_rhetoric_to_rights_towards_gender-just_trade_actionaid_policy_briefing.pdf

¹¹ CONCORD and WIDE+ (2018) Women's Rights and Trade. Time for a radical shift, https://concordeurope.org/wp-content/uploads/2018/06/CONCORD_Trade_Gender_2018_online.pdf .

¹² CONCORD (2016) Sustainable Development. The stakes could not be higher, σελ. 19: https://concordeurope.org/wp-content/uploads/2016/11/SustainableDevelopment_publication_2016_web.pdf

¹³ Αυτός ο στόχος θα πρέπει να αφορά στην απαγόρευση εξαγωγών φυτοφαρμάκων που έχουν αποσυρθεί στην ΕΕ. Βλ. Public Eye (2019) Highly hazardous profits; και <https://www.publiceye.ch/en/topics/pesticides/banned-pesticides-on-our-dinner-plates>

μέσω εμπορικών εταιριών σέβονται πλήρως τα πρότυπα της ΕΕ στα πεδία της ορθής μεταχείρισης των ζώων, της χρήσης των φυτοφαρμάκων και της αντιμετώπισης της μικροβιακής αντοχής. Ο δε έλεγχος θα πρέπει να είναι επαρκής, ώστε να διασφαλίζει τη συμμόρφωση.

Η ΕΕ θα πρέπει να παρέχει αναπτυξιακή υποστήριξη προς τους αγρότες των αναπτυσσόμενων χωρών για να πληρούν τις προδιαγραφές αυτές όταν εξάγουν προς την Ευρώπη.

Η Στρατηγική προτείνει επίσης «τον καθορισμό του καλύτερου τρόπου να τεθούν τα ελάχιστα υποχρεωτικά κριτήρια για την προμήθεια τροφίμων με βιώσιμο τρόπο», ώστε να δοθεί ώθηση στην βιώσιμη γεωργία και την υγιεινή διατροφή στην τροφοδοσία των δομών. Αυτό θα πρέπει να

3. Προτεινόμενη νομοθεσία που να διασφαλίζει πως όλα τα αγαθά εντός της αγοράς της ΕΕ παράγονται χωρίς να παραβιάζονται ανθρώπινα δικαιώματα και να αποψιλώνονται δάση

Η Naume Mrofu με μερικές από τις γυναίκες της κοινότητάς της που εκπαιδεύει . Το πρόγραμμα Ενίσχυσης της Ανθεκτικότητας της Zimbabwe (Resilience

Building Fund) εκπαιδεύει αγρότες στην καλλιέργεια μικρόσπερων ποικιλιών σύντομης σεζόν για να διασφαλίσει ότι θα έχουν τροφή σε περιόδους ξηρασίας, 2020. Φωτογραφία: Takaitei Bote/ActionAid.

Η Στρατηγική «Από το αγρόκτημα στο πιάτο» παρουσίασε τη μελλοντική πρόταση νόμου, ένα ιδιαίτερα θετικό βήμα, καθώς τα επίπεδα κατανάλωσης της Ευρώπης συμβάλλουν τα μάλα στην αποψίλωση των δασών διεθνώς. Ωστόσο, κρίνονται απαραίτητα κι άλλα μέτρα προκειμένου να μειωθεί γενικότερα η κατανάλωση τέτοιων προϊόντων, κυρίως των ζωοτροφών. Η Στρατηγική αναγνωρίζει ότι «η μετάβαση σε μια πιο χορτοφαγική διατροφή με μειωμένη κατανάλωση κόκκινων και επεξεργασμένων κρεάτων και η αύξηση της πρόσληψης φρούτων

υποστηρίζεται από προβλέψεις σε εμπορικές συμφωνίες σχετικές με τις προμήθειες του δημοσίου, που να επιτρέπουν ρητώς να προτιμούνται τα τοπικά και εποχικά (νωπά) προϊόντα και θα εγγυώνται πως οι ξένες εταιρίες δεν θα μπορούν να προσβάλλουν τέτοιες προβλέψεις μέσω των μηχανισμών επίλυσης διαφορών μεταξύ επενδυτών και κράτους.

Συνεπώς, συστήνουμε την τροποποίηση των εμπορικών συμφωνιών, ώστε να στηρίζουν προμήθειες από τοπικούς παραγωγούς, καθώς και το άνοιγμα των πολιτικών προς την άνθιση της εγχώριας αγροτικής παραγωγής και την προστασία των τοπικών αγορών τροφίμων, τόσο στην Ευρώπη, όσο και στις χώρες-εταίρους.

και λαχανικών θα μειώσει

τον κίνδυνο ασθενειών που απειλούν τη ζωή, αλλά και τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις του συστήματος τροφίμων». Ωστόσο, η μόνη πρόταση για να αντιμετωπιστεί αυτή η πρόκληση είναι να γίνει «αναθεώρηση του προγράμματος της ΕΕ για την προώθηση των αγροτικών προϊόντων ώστε να προκριθούν πιο βιώσιμες μέθοδοι κτηνοτροφίας με μικρό αποτύπωμα άνθρακα». Αυτό βέβαια δεν αρκεί σε

Τα δάση και η δασική παραγωγή συμβάλλουν στα εισοδήματα του τοπικού πληθυσμού και

Η ΕΕ οφείλει να παράξει ένα ειδικό σχέδιο δράσης για τη μείωση αλλά και τη βελτίωση της κατανάλωσης και παραγωγής κρεάτων, γαλακτοκομικών και αβγών στην ΕΕ, ώστε να απομακρυνθεί από τη βιομηχανοποίηση της παραγωγής. Αυτό το σχέδιο δράσης θα πρέπει να θέσει δεσμευτικούς στόχους και να προτείνει σειρά μέτρων για τη μείωση της βιομηχανικής κτηνοτροφίας, τη στήριξη της βέλτιστης κτηνοτροφίας και την καλλιέργεια ενός γόνιμου εδάφους για τα τρόφιμα – έναν συνδυασμό περιβάλλοντος, ευκαιριών και συνθηκών, που να διαμορφώνουν της επιλογές των ανθρώπων στο φαγητό και το ποτό, ώστε να υιοθετούν πιο υγιεινές δίαιτες πλούσιες σε φυτικά προϊόντα.

Η ΕΕ θα πρέπει να αναπτύξει μια ισχυρή νομοθεσία που να διασφαλίζει ότι προϊόντα που διατίθενται στην αγορά της ΕΕ όπως η σόγια, το φοινικέλαιο, το καουτσούκ, το καλαμποκάλευρο, το βοδινό, το δέρμα και το κακάο έχουν παραχθεί χωρίς να παραβιάζονται τα ανθρώπινα δικαιώματα και να αποψιλώνονται δάση. Ως αποτέλεσμα αυτής της νομοθεσίας, οι εταιρίες θα πρέπει να ασκούν δέουσα επιμέλεια και να αξιολογούν τους κινδύνους (διαρκής εκτίμηση του κινδύνου για τα δάση και τα οικοσυστήματα στις αλυσίδες διανομής, δράσεις για την πρόληψη κινδύνων και επιπτώσεων που έχουν αναγνωριστεί). Θα πρέπει δε, να εγγυώνται τη διαρκή υποχρέωση της παρακολούθησης και της επαγρύπνησης.

Ένας συνδυασμός μέτρων, συμπεριλαμβανομένων των διμερών συμφωνιών με χώρες παραγωγούς όπως η Ακτή Ελεφαντοστού και η Γκάνα για το κακάο, θα

την εξασφάλιση σίτισης σε πολλές τροπικές χώρες. Είναι λοιπόν σημαντικό να συνεχίσει η ΕΕ να υποστηρίζει πολιτικές που προωθούν τη διαχείριση δασών από τις ίδιες τις κοινότητες και την ίση πρόσβαση των κατόχων μικρών δασικών εκμεταλλεύσεων στις τοπικές, περιφερειακές και παγκόσμιες αγορές.

μπορούσαν να βοηθήσουν στο να εξασφαλιστούν καλύτερες τιμές στα βιώσιμα προϊόντα. Η συμβολή των δασών στο βιοπορισμό των κοινοτήτων που τα εκμεταλλεύονται (δηλ. αυτόχθονες και τοπικές κοινωνίες, υλοτόμοι) θεωρείται σημαντική. Συνεπώς, η παράνομη κοπή δέντρων έχει σοβαρές επιπτώσεις στη ζωή των αυτόχθονων και τοπικών κοινοτήτων που ζουν στα δάση, για παράδειγμα λόγω της απώλειας πόρων, όπως ξύλα για το μαγείρεμα, φαρμακευτικά φυτά και ζωική πρωτεΐνη, με τις γυναίκες να πληρώνουν το μεγαλύτερο τίμημα της παράνομης υλοτόμησης. Οι αποτυχίες της διοίκησης και της αγοράς που οδηγούν στην παράνομη κοπή δέντρων είναι πάνω-κάτω οι ίδιες που οδηγούν στην αποψίλωση. Τα στεγανά για την καταπολέμηση της αποψίλωσης είναι τα ίδια που συναντάμε στην καταπολέμηση και της παράνομης υλοτόμησης: ασαφή και διαφιλονικούμενη ιδιοκτησία εδαφών και δασών, απουσία θεσμικής ικανότητας, χαλαρό κανονιστικό πλαίσιο και διαφθορά.

Το σχέδιο δράσης για την επιβολή της δασικής νομοθεσίας, τη διακυβέρνηση και το εμπόριο προϊόντων ξυλείας (FLEGT) προϋποθέτει διαδικασίες με πολλούς εμπλεκόμενους που θα δεσμευτούν από κοινού, αλλά και συστήματα ελέγχου, αναφοράς και επιβεβαίωσης που να είναι αξιόπιστα και μπορούν να ενδυναμώσουν την καλή διακυβέρνηση. Η διαρκής υποστήριξη του FLEGT από την ΕΕ θα πρέπει να αποτελεί αναπόσπαστο μέρος οποιασδήποτε λύσης που προωθεί μια βιώσιμη μετάβαση σε δίκαια συστήματα τροφίμων μέσω της αειφόρου και ίσης εκμετάλλευσης γαιών και φυσικών πόρων.

4. Νομοθεσία που ενισχύει τη θέση αγροτών, των συνεταιρισμών τους και των ενώσεων παραγωγών στην αλυσίδα διανομής τροφίμων

Καλωσορίζουμε την ανακοίνωση νομοθετικών πρωτοβουλιών για το 2021-2022 προς την ενίσχυση της συνεργασίας των παραγωγών του πρωτογενούς τομέα προκειμένου να ισχυροποιηθεί η θέση τους στην αλυσίδα τροφίμων. Είναι γεγονός, πως η ικανότητα της παγκόσμιας βιομηχανίας τροφίμων να

ωθεί προς τα κάτω τις τιμές και να εναρμονίζει τις συνθήκες με τις πιο φτηνές και μη ρυθμισμένες πρακτικές ανά τον κόσμο έχει διευκολυνθεί από την απελευθέρωση του εμπορίου και την αποτυχία να διοικηθεί με επιτυχία η αλυσίδα εφοδιασμού. Κι ενώ οι συνέπειες είναι διαφορετικής φύσεως και σοβαρότητας, αυτοί που υποφέρουν από τις

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΠΑΓΚΟΣΜΙΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΤΗΣ
ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΚΑΙΟ ΒΙΟΠΡΟΝΗΙΑ ΤΟ ΤΡΑΓΕΖΙ
με τις τεράστιες δυνατότητες να διαμορφώνουν τιμές είναι οι αγρότες και οι παραγωγοί μικρής κλίμακας των αναπτυσσόμενων χωρών. Μάλιστα, τα συμφέροντά τους δεν υπερασπίζονται επαρκώς.

Εκτός από τους παραγωγούς της ΕΕ, η νομοθεσία θα πρέπει να προστατεύει και τους αγρότες και παραγωγούς των αναπτυσσόμενων χωρών που συνεργάζονται με ευρωπαϊκές εταιρίες.

Κατά τον προσδιορισμό των κανόνων ανταγωνισμού σε συλλογικές πρωτοβουλίες που προωθούν την βιωσιμότητα στις αλυσίδες εφοδιασμού, η ΕΕ θα πρέπει να διασφαλίζει ότι τέτοιες πρωτοβουλίες μεταφράζονται ξεκάθαρα σε προνόμια βιωσιμότητας και ότι δεν παραβιάζονται ανθρώπινα δικαιώματα ή περιβαλλοντικά πρότυπα στην αλυσίδα αξιών.

Η εστίαση του νόμου περί ανταγωνισμού

5. Μηδενική ανοχή στη μη βιώσιμη αλιεία

Τα ψάρια που αλιεύονται ελεύθερα και οι ιχθυοκαλλιέργειες αποτελούν παράγοντες κλειδιά υπεραλίευσης και της απαγόρευσης κατάστροφικών πρακτικών ψαρέματος και για την απώλεια της βιοποικιλότητας. Πάραυτα, η παραγωγή θαλασσιών έχει αγνοηθεί στη Στρατηγική «Από το αγρόκτημα στο πιάτο». Αυστηρός έλεγχος και παρακολούθηση κρίνονται απαραίτητα. Θεωρείται αναγκαίο ο τομέας της αλιείας στην ΕΕ αλλά και οι στόλοι εκτός ΕΕ να μεταβούν στην αλιεία χαμηλών επιπτώσεων.

της ΕΕ στην ευημερία του καταναλωτή απομακρύνει την προσοχή από τις επιπτώσεις της συγκέντρωσης σε δραστηριότητες παραγωγής και μεταποίησης, και από τις βλαβερές συνέπειες στο περιβάλλον ή τη δημόσια υγεία. Στην παρούσα φάση, το αν έχει αμειφθεί δίκαια ένας αγρότης δεν φαίνεται να επηρεάζει την (οικονομική) ευημερία των καταναλωτών. Σε αυτό το πλαίσιο, δεν έχει εμποδιστεί ούτε μια συγχώνευση στον αγροδιατροφικό τομέα παρά το γεγονός της πρωτοφανούς ενοποίησης της αγοράς σε όλο τον κλάδο τα τελευταία χρόνια, πράγμα που είχε σοβαρό αντίκτυπο στην αυτονομία και τα εισοδήματα των αγροτών¹⁴, συμπεριλαμβανομένων αυτών των αναπτυσσόμενων χωρών.

Ο ρόλος της νομοθεσίας και των πολιτικών περί ανταγωνισμού της ΕΕ θα πρέπει να είναι πιο ενεργός στη στήριξη της αλλαγής του παρόντος συστήματος τροφίμων, ενώ θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι συνέπειες της συγκέντρωσης στην παραγωγή και την επεξεργασία, τη δημόσια υγεία και το περιβάλλον.

¹⁴ IPES-Food (2019), Towards a Common Food Policy for the European Union. The policy reform and realignment that is required to build sustainable food systems in Europe.

¹⁵ The Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services (IPBES) 2019 Global Assessment Report on Biodiversity and Ecosystem Services, <https://ipbes.net/global-assessment> FAO (2020) The State of World Fisheries and Aquaculture 2020 (σελ. 108-109).

6. Να προωθήσει η ΕΕ την παγκόσμια μετάβαση προς βιώσιμα συστήματα τροφίμων σε διεθνή κλίμακα

Καλωσορίζουμε την αναφορά της Στρατηγικής σε σχετικές διαδικασίες των Ηνωμένων Εθνών, και τονίζουμε το γεγονός ότι η παγκόσμια διακυβέρνηση στον τομέα των τροφίμων και της γεωργίας θα πρέπει να προσφέρει ισχυρή υποστήριξη στην Επιτροπή για την Παγκόσμια Επισιτιστική Ασφάλεια και τον μηχανισμό της κοινωνίας των πολιτών της. Η επιτροπή αυτή έχει αναθεωρηθεί και έχει γίνει η πλέον δημοκρατική, ανοιχτή και συμμετοχική διεθνής πλατφόρμα που ασχολείται με την επισιτιστική ασφάλεια και τη διατροφή. Καθοδηγεί κυβερνήσεις και άλλους

θεσμούς σε πολιτικές για την πραγμάτωση του δικαιώματος στη σίτιση.

Η ΕΕ οφείλει να εγγυάται πως οι διεθνείς συναντήσεις όπου συζητούνται τα τρόφιμα και η γεωργία υιοθετούν τις αποφάσεις και συστάσεις της Επιτροπής και πως εφαρμόζονται οι αρχές της συμμετοχής μέσω διαδικασιών που είναι δημοκρατικές και διαφανείς και δίνουν χώρο στην κοινωνία των πολιτών και σε οργανισμούς παραγωγών και

Η ΕΕ οφείλει να προχωρήσει σε μια ριζοσπαστική αλλαγή του συστήματος τροφίμων, που να βασίζεται στις αρχές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και την Agenda 2030 για τη βιώσιμη ανάπτυξη, αλλά και σε ισχυρές δημόσιες πολιτικές που να στηρίζουν τις πολλαπλές διαστάσεις των συστημάτων τροφίμων. Θα πρέπει να ενθαρρύνει και να ιεραρχήσει τις προτεραιότητες των συνεχόμενων προσπάθειών υιοθέτησης φιλόδοξων στόχων για τα συστήματα τροφίμων και διατροφής, την ισότητα των φύλων, την ενδυνάμωση των γυναικών και την αναβάθμιση των αγροοικολογικών πρακτικών σε όλο τον κόσμο. Συγκεκριμένα, η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα πρέπει να εγγυηθούν ότι οι αγροοικολογικές συστάσεις της Επιτροπής για την Παγκόσμια Επισιτιστική Ασφάλεια και άλλες καινοτόμες

προτάσεις της θα υιοθετηθούν ως το τέλος του 2020, ώστε να στηριχτούν αγροοικολογικές προσεγγίσεις που θα συμβάλλουν περισσότερο σε βιώσιμα συστήματα τροφίμων από πλευράς περιβάλλοντος, αλλά και κοινωνικών και ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Η ΕΕ οφείλει να εγγυηθεί πως η Διάσκεψη Κορυφής των Ηνωμένων Εθνών για τα Τρόφιμα του 2021 θα ισχυροποιήσει τις φωνές των γυναικών μικροκαλλιεργητών και των οικογενειακών αγροκτημάτων. Η ΕΕ θα πρέπει να αποφύγει κάθε κίνδυνο εξαγοράς από εταιρίες και τη σύγκρουση συμφερόντων και να προσυπογράψει πως η Σύνοδος θα επιβεβαιώσει την αποστολή της Επιτροπής ως την πιο ανοιχτή διακρατική και διακυβερνητική πλατφόρμα πολιτικών για την επισιτιστική ασφάλεια και τη διατροφή.

¹⁶ Βλ. <https://www.cffacape.org/publications-blog/european-industries-must-disinvest-in-west-africas-booming-fishmeal-and-fish-oil-sector>. Changing Markets (2019, 2020) Fishing the feed, και <https://changingmarkets.org/portfolio/fishing-the-feed/>. Δελτίο τύπου της ένωσης ερασιτεχνών ψαράδων NAAFO και CAOPA της Γκάμπια, 23/09/2019, Impact Africa, στο [link](https://www.greenpeace.org/greece/). Greenpeace (2019) A Waste of Fish.

7. Νομοθετικό πλαίσιο για τα βιώσιμα συστήματα τροφίμων

Ο κ. OPIRA Santo, μελισσοκόμος και πρόεδρος της ομάδας Coo Rom Climate Resilient Sustainable Agriculture Youth του χωριού Coo Rom της Επαρχίας Ogom Sub, στο Pader της Ουγκάντας, 2020. Φωτογραφία: ActionAid Uganda.

Η Στρατηγική δεσμεύει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να παράξει ένα Πλαίσιο Βιώσιμων Τροφίμων έως το τέλος του 2023. Ο όρος «βιώσιμα τρόφιμα» μπορεί να

περιλαμβάνει και το Δικαίωμα στην Τροφή, την περιβαλλοντική βιωσιμότητα, τη διατροφική πρόσληψη, την ανθεκτικότητα στο κλίμα και νόμους για

την αφοσίωση των τροφίμων
**RAISING THE AMBITION ON GLOBAL ASPECTS
OF THE EU FARM TO FORK STRATEGY**

Το Πλαίσιο Βιώσιμων Τροφίμων που θα ανακοινωθεί θα πρέπει να περιλαμβάνει και μια ισχυρή διεθνή διάσταση, και να μην διστάζει να θίξει περίπλοκα ζητήματα και να προσφέρει ένα όραμα για μακροπρόθεσμες δομικές αλλαγές. Το Πλαίσιο θα πρέπει

να αφορά σε όλους τους εμπλεκόμενους φορείς και παράγοντες του συστήματος τροφίμων, συμπεριλαμβανομένων και των μικροπαραγωγών και άλλων παραγόντων των αναπτυσσόμενων χωρών, έχοντας ως στόχο να εγγυηθεί πως θα επωφεληθούν και εκείνοι από την μετάβαση της ΕΕ προς τα Βιώσιμα και Ανθεκτικά Συστήματα Τροφίμων.